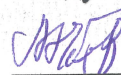

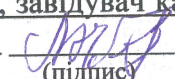
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
СИЛАБУС
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У
ФІНАНСАХ (ВК8)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

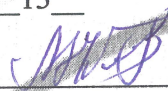
 Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 26 » 08 2025 р.

Розробник: Дубина М.В., доктор економічних наук, професор, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від « 26 » 08 2025р. № 13

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2 курс, 4 семестр, спеціальність D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Дубина Максим Вікторович, доктор економічних наук, професор, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/dubyna-maksym-viktorovych/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 318. E-mail:

1. Анотація курсу. Вивчення ОК «Методологія наукових досліджень у фінансах» передбачає поглиблення знань про фінансові категорії та розуміння їх взаємозв'язку; проведення бібліографічного аналізу сутності досліджуваних фінансових категорій; вивчення аналітичних особливостей дослідження фінансових систем; вивчення основних вимог до підготовки та захисту дисертаційного дослідження; ознайомлення з порядком захисту дисертації.

Сторінка курсу в Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=7680>

2. Мета та цілі курсу.

Метою проведення ОК «Методологія наукових досліджень у фінансах» є закріплення та розвиток загальних (ЗК) та спеціальних (СК) компетентностей доктора філософії спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» в області знань з методологічних основ дослідження фінансових систем. Зокрема, це:

ЗК03. Здатність креативно мислити, генерувати нові науково-теоретичні і практично спрямовані ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблем.

ЗК06. Здатність організовувати, управляти науково-проектною роботою та приймати спільні рішення з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК01. Здатність проводити наукові дослідження на основі новітніх знань у сфері фінансів, банківської справи та страхування та досягати наукових результатів.

Основними завданнями проведення ОК «Методологія наукових досліджень у фінансах» є:

- поглиблення знань фінансових категорій та розуміння їх взаємозв'язку;
- проведення бібліографічного аналізу сутності досліджуваних фінансових категорій;
- вивчення аналітичних особливостей проведення дослідження фінансових систем;
- вивчення основних вимог до підготовки та захисту дисертаційного дослідження
- ознайомлення з процедурою захисту дисертації роботи.

3. Результати навчання. ОК «Методологія наукових досліджень у фінансах» має допомогти сформувати наступні програмні результати навчання (ПР), передбачені освітньою програмою:

ПР04. Вміти генерувати нові ідеї та гіпотези, здійснювати власні дослідження і використовувати для їх обґрунтування результатів теоретичного аналізу у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР07. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на основі використання сучасних наукових підходів, критично аналізувати отримані результати, дотримуючись норм професійної та академічної етики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- сутність фінансових категорій, їх роль у наукових дослідженнях;
- сутність бібліографічного аналізу фінансових категорій та методичні положення його проведення;

- джерела статистичної інформації про функціонування різних фінансових систем;
- вимоги до підготовки і представлення аналітичної інформації про досліджувані об'єкти;

- основні вимоги до оформлення дисертації роботи, її структуру;

- процедуру захисту дисертаційної роботи.

вміти:

- проводити бібліографічний аналіз фінансових категорій;
- конкретизувати сутність фінансових категорій, визначати їх взаємозв'язок;
- знаходити та систематизувати статистичну інформацію про розвиток досліджуваних об'єктів;

- правильно оформлювати аналітичний матеріал про розвиток досліджуваних об'єктів;

- правильно оформити дисертаційну роботу;

– готувати документи для захисту дисертаційної роботи.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисциплін «Методологія, організація та технологія наукових досліджень», «Фінансова архітектура» та здобуті такі результати навчання, як знання теоретичних та методологічних положень функціонування фінансових систем, моделювання їх розвитку. Набуті під час вивчення ОК «Методологія наукових досліджень у фінансах» знання та вміння застосовуються у процесі підготовки дисертаційної роботи для отримання наукового ступеня доктор філософії.

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин (д/з)
Лекції	20/8
Практичні заняття	20/6
Самостійна робота	110/136
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів	5 кредитів (150 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні положення проведення наукових досліджень у сфері фінансів

Тема 1. Теоретико-концептуальні засади дослідження фінансових категорій

- 1.1 Сутність фінансової категорії, особливості визначення їх змісту
- 1.2 Бібліографічний метод дослідження сутності фінансових категорій
- 1.3 Бібліометричний метод дослідження сутності фінансових категорій
- 1.4 Візуалізація результатів дослідження

Тема 2. Основні методи проведення досліджень у сфері фінансів

- 2.1 Системний підхід: сутність та особливості використання
- 2.3 Застосування системного підходу для досліджень у сфері фінансів
- 2.3 Синергетичний підхід
- 2.4 Візуалізація результатів дослідження

Тема 3. Інституціональний аналіз дослідження у сфері фінансів

- 3.1 Сутність інституціонального аналізу
- 3.2 Особливості використання інституціонального аналізу у сфері фінансів
- 3.3 Візуалізація результатів дослідження

Тема 4. Аналітичні методи досліджень у сфері фінансів

- 4.1 Джерела фінансової інформації
- 4.2 Методи роботи з фінансовою інформацією
- 4.3 Візуалізація результатів дослідження

Змістовий модуль 2. Підготовка дисертаційної роботи та її захист у сфері фінансів

Тема 5. Дисертаційна робота: структура та особливості оформлення

- 5.1 Структура дисертаційної роботи
- 5.2 Особливості підготовки окремих частин дисертаційної роботи
- 5.3 Наукова новизна: особливості визначення та опису
- 5.4 Основні вимоги до оформлення дисертаційної роботи
- 5.5 Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Тема 6. Підготовка та захист дисертаційної роботи

- 6.1 Процедура підготовки до захисту дисертаційної роботи
- 6.2 Дотримання норм академічної доброчесності та перевірка роботи на запозичення
- 6.3 Підготовка реферату дисертаційної роботи
- 6.4 Підготовка документів для захисту дисертаційної роботи
- 6.5 Процедура захисту дисертаційної роботи

Тематика практичних занять

- Тема 1. Особливості досліджень у сфері фінансів
- Тема 2. Категоріальний апарат фінансової науки
- Тема 3. Методи наукових досліджень у сфері фінансів
- Тема 4. Методологічні засади фінансової науки
- Тема 5. Аналіз фінансових систем
- Тема 6. Структура дисертаційної роботи
- Тема 7. Оформлення дисертаційної роботи
- Тема 8. Підготовка до захисту дисертаційної роботи

Тематика самостійної роботи

- Тема 1. Теоретико-концептуальні засади дослідження фінансових категорій
- Тема 2. Онтологія фінансових категорій
- Тема 3. Система методів проведення досліджень у сфері фінансів
- Тема 4. Інституціональний аналіз дослідження у сфері фінансів
- Тема 5. Інформаційні джерела проведення досліджень у фінансах
- Тема 6. Аналітичні методи досліджень у сфері фінансів
- Тема 7. Дисертаційна робота: структура та особливості оформлення
- Тема 8. Підготовка та захист дисертаційної роботи

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка курсу «Методологія наукових досліджень у фінансах» відбувається за 100-бальною системою та охоплює поточний контроль – до 60 балів, в тому числі: робота на практичних заняттях, тестування, аналітичні завдання – 40/20 балів; модульні контрольні роботи – 10/30 балів, виконання індивідуального завдання – 10 балів та підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів. Семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться під час залікового тижня за такими завданнями: тестові завдання (до 20 балів), практичні ситуації (до 20 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Білети до екзамену знаходяться в пакеті документів на дисципліну. Питання до екзамену знаходяться у системі дистанційного навчання Moodle.
--	--

Вимоги до контрольної роботи	Тематика індивідуальної роботи обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального наукового завдання (контрольної роботи) є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.
Практичні (лабораторні) заняття	В ході практичних занять передбачається вирішення задач, розв'язання проблемних та тестових ситуацій та обговорення дискусійних питань в сфері дослідницького семінару. Оцінювання роботи студентів відбувається згідно з вимогами зазначеними у силабусі дисципліни та критеріями, відображеними у матеріалах методичного забезпечення дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо аспірант протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових/ практичних завдань за темами курсу (5 балів максимально за кожне заняття, 8/4 занять)	0...40	0...20
2	Виконання індивідуальної роботи	0...10	0...10
3	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...5	0...15
4	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...5	0...15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Семестровий контроль (екзамен)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (е)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проекту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		

0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
------	-------------------	--	--

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамену складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна

1. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

2. Положення про порядок видачі документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатка до них [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0122-21#Text>
3. Кодекс академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>
4. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі Національного університету «Чернігівська політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-nayka/polozh-pro-pidgotovku-zdobuvachiv-vo-st-dok-filosofiyi-ta-dok-nauk.pdf>
5. Положення про інформаційний центр запобігання та виявлення плагіату Національного університету «Чернігівська політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/polozh-pro-informacijnyj-czentr-zapobigannya-ta-vyyavlennya-plagiatu.pdf>
6. Державне управління фінансовою системою України: концепція нової інноваційної моделі : монографія / В. В. Сухонос, Ю. В. Гаруст, В. В. Миргород-Карпова. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 212 с.
7. Карсканова С. В. Методологія наукових досліджень в корекційній освіті : навчальний посібник / С. В. Карсканова, М. О. Супрун. – Миколаїв: СПД Румянцева, 2024. – 70 с.
8. Дзьобань О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень : навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2025. – 284 с.
9. Основи наукових досліджень : підручник / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Prague : OKTAN PRINT, 2024. – 468 с.

Допоміжна

1. Dubyna M., Popelo O., Kholiavko N., Zhavoronok A., Fedyshyn M., Yakushko I. Mapping the Literature on Financial Behavior: a Bibliometric Analysis Using the VOSviewer Program. WSEAS TRANSACTIONS on BUSINESS and ECONOMICS. 2022. Volume 19. Pp. 231-246.
2. Радіонова, І., & Румик, І. (2024). Методологія наукових досліджень в економіці: традиційний та оновлений підходи. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (1(73)), 11–19. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-11-19>
3. Путінцев, А. В., & Мала, С. І. (2024). Сучасні аспекти методології наукових досліджень у фінансовій сфері. *Економічний вісник донбасу*, (1-2(75-76)), 36–41. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-1-2\(75-76\)-36-41](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-1-2(75-76)-36-41)
4. C. George Thomas (2021). Research Methodology and Scientific Writing.

Інформаційні ресурси

1. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: Методологія наукових досліджень у фінансах. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=7680>
2. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». – Режим доступу: <http://library2.stu.cn.ua/>
3. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України – Режим доступу: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України – Режим доступу: <https://www.mof.gov.ua/uk/>
5. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>
6. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України – Режим доступу: <https://stat.gov.ua/>
7. Офіційна Інтернет-сторінка Фонду гарантування вкладів фізичних осіб – Режим доступу: <https://www.fg.gov.ua/>